

Előfizetési díj:

Egész évre ... 10 K — f
Fél évre ... 5 K — f
Negyed évre ... 2 K 50
Egyes szám ára 20 fillér.

□□□□□□□□

A lap szellemi és anyagi részét illető közlemények Zalaegerszegrre (Széchenyi-tér) küldendők.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Hirdetések:
dijszabás szerint:
□□□□□□□□
Nyilttér:
soronként 1 korona.
□□□□□□□□
Telefon szám: 76.

Politikai és társadalmi hetilap. Megjelenik minden vasárnap.

Az egyke kérdéséhez.

Mig a büntetnek csak okai és megakadályozásának módjai körül foroghat fen nézeteltérés, de megakadályozásának szükségessége bizonyos, addig a népeszsaporodás korlátozásának nem csak motivumai, hanem gazdasági következményei is igen bonyolultak és vitásak. Így lehet azután statisztikai adatokból, tényekből és helyes megfigyelésekből a leghasznosabb eredményeket kihozni. Malthuzianisták voltak, amíg Malthus tana új jelszót jelentett a szocializmus ellen és igazolhatta a gabonaárak drágaságát. Meggyőződést cseréltek, amikor a neomalthuzianista propaganda veszélyessé kezdett válni a munkabérek alacsonyására. Önzésnek és erkölcsi züllésnek látják a dunántuli nép elővigyázatosságát s megfélekednek arról, hogy az őket körülölelők nyomása lehetetlenné teszi terjeszkedéseket, hivatkoznak népesebb országok nagyobb gazdaságára s elhallgatják a népesség megélhetési lehetőségének a termelés fokától való szoros függését. Kétségbevonják a Közegészség-

ügyi Tanács illetékességét ezen „társadalmi, sőt politikai“ kérdésben, óvatosan kikerülve a kérdés számos közegészségügyi vonatkozását: ime az egykeellenes akció tudományos bázisának bravuros technikája.

Nem szenvedhet kétséget, hogy a népességnek bizonyos fokú sűrűsége nélkülözhetetlen előfeltétele a termelés, de különösen az ipar produktivitásának. A termelés a piac nagyságának mérete szerint igazodik, nagy piacot pedig csak sűrű lakosság teremthet. Tér és időbeli munkamegosztás csak nagy piacon lehetséges. A termeléshez és az áruknak a fogyasztóhoz való juttatásához költséges gazdasági berendezések szükségesek. Erre pedig gyér lakosságú ország nem képes részint tőke híján, részint pedig azért, mert költséges beruházás kevés ember számára nem fizeti ki magát. Így pl. Szibéria a maga gyér lakosságával soha nem építhetett volna vasutat. A transz-szibériai vasut tényleg Európa feleslegén és Európa szükségleteinek fedezésére épült.

Másrészt azonban elvitáztatlan igazsága Malthus tanának, hogy a népesség könnyen szaporodhatik az élelmiszerek határain túl. Ha tápszereknek számtani, a népességnek pedig mértani arányban

való növekvése nem is fejezi ki pontosan a valóságot, a tendencia a tulszaparodásra kétségtelenül megvan. Igaz, hogy ez a tendencia még nem jelent tényleges tulszaparodást, de jelenthet. És az emberek túlnagy száma halomra döntheti a legideálisabb társadalmi rend összes előnyeit. Alacsonyabb fejlettségi fokan álló országokban pedig különösen termelési eszközök és a javak egyenlőtlen megosztásánál könnyen viszonylagos túlnépesedés következhetik be, amikor a föld eltarthatná ugyan az egész lakosságot, de az adott viszonyok megakadályozzák a termelési fokozását s a termékek legnagyobb részét kiváltságos osztályok maguknak foglalják le. Így a lakosság nagyrésze kénytelen kivándorolni, vagy a családalapítástól tartózkodni.

A népesség számának korlátok nélküli növekvése elsősorban militarista és kapitalista érdek. A fegyveres békének katonákra van szüksége és ebből a szempontból nem fontos a besorozottak erkölcsi és anyagi jóléte. A népesség csökkenése valószínűtlenné teszi és megnehezíti a háborút.

A militarista célzat átviláglik a neomalthuzianizmus ellenfeleinek minden ténykedésén. Jellemző pl., hogy a francia nép számának sztagnálásán kesergők

Télen . . .

*Télen, sötét felhők közül,
Ha napsugár nevet;
Ha lombjahlullt fák erdején
Egy zöld fenyő mered;
Ha bánatdulta sziveken
Reménység csillan át:
Aranyszint ölt a felhő,
Zöldelni kezd az erdő,
S a sziv sötétlő bánatát
Vigasz derüje fonja át.*

*De télen hol a napsugár?
És zöld lomb sincsen mindenütt:
Megtörhet bánatán a sziv,
Még rá reménység napja süt . . .*

Zéta.

Az ősjogász.

— Esetek. —

A legendás ősjogászok: Bukovay Abszik, Ziccer Mukik és ifj. Hombár Mihályok kora lejárt. Az alma mater, (— így tisztelik latinul az univerzitást,) ma már a tizedéveseket csak hibről ismeri. Az egyetem felszentelt falai között a csupaszképű, vagy éppen hogy pelyhedző állu kollega urak csak a meséből ismerik az ősjogász-típust és alatta legalább is egy diluvialis, ásatag őslényt értenek, mely a boldogabb időkben a szigorú cenzorok véréből táplálkozott és komoly tanulásnak volt elvetemült ellensége.

Kihalt az ősjogászok szimpatikus faja, elpusztult, mint a bölény. Nem birta a kulturát és a létért való küzdelem nehézségeit. Kár érte. Könnyelmű bohémiségében a magyar vér élénksége, a magyar koponya fogékonyága, a magyar sziv kifejezhetetlen mélysége nyilvánílt

meg s mikor a szorgalmasan kollokváló új nemzedéket a jövő reményeként megbecsüljük, kulturtörténeti adatnak kell tekintenünk, — ha mégannyi is bennük a humor, — azokat a feljegyzéseket, melyek az ősjogászok viselt dolgairól adnak képeket. Magyar fajunk bélyegzőjét viselik ezek magukon. Magunkat kellene megtagadni, ha ezeket a törülmetszett magyar típusokat nem fogadnók el magunkéink, különösen ma, mikor ezek ki is pusztultak.

A legősebb jogász.

Kétségkívül Szegedy urat illeti meg ez a cím, kit az egyetemen „Szegedy ur és családja“ alcimen különböztettek meg a közönséges Szegedyektől, kiknek több vizsgája és kevesebb szemesztere volt, mint neki; azoktól a Szegedyektől, kik még nem voltak 45 évesek, mikor a második alapvizsgát legyurták s ugyanerre nem tettek harminchét, záge: harminchét sikertelen kísérletet; azoktól a Szegedyektől, kiket

Alkalmi ajándékoknak ékszerek és órák a legmodernebb kivitelben, óriási választékban legjobban
Mausz Ferenczné
ékszerészüzletében szerezhetők be. Zalaegerszeg, Széchenyi-tér, a postahivatallal szemben

állandóan a „vértelenül elvesztett hadtesteket“ siratják.

Ha valamely országtól a túlnépesedés réme még messze jár és inkább az elnéptelenedés veszedelme fenyegeti, úgy ennek meggátolására vagy legalább enyhítésére számos eszköz kínálkozik. Itt vannak mindenekelőtt a csecsemőhalálozás csökkentésére szükséges közegészségi intézkedések. Ugyaníly módon az életkor határa is magasabbra tolható ki. Józan és okos szociálpolitikai reformokkal sikeresen lehet harcba szállni a tüdővész és egyéb nyomorbetegség mértéktelen pusztítása ellen. A kötött birtok felszabadításával a kivándorlás apasztható. Legerőszakosabb és leghaszontalanabb mindenestre az egyke elleni küzdelem. Igaz, hogy a legolcsóbb. És ez fontos szempont azoknál, akiknél nem lelkiismereti kérdés, hogy akciójuk eredménye a nemi betegségek, a gyermekhalandóság és a nyomor emelkedése. A neomalthuzianizmus elleni küzdelem képmutató volta nem jellemző, hogy fegyvertárunkban nem utolsó helyet foglal el az erkölcsre való hivatkozás. A fogamzás megakadályozása erkölcstelen, mert természetellenes, mert lealacsonyítja a női méltóságot, mert ellenkezik a bibliával és mert hazafiatlan. Erre a további magyarázatnak tág teret nyújtó indoklásra kár azzal visszavágni, hogy sokkal erkölcstelenebb, mint gyermekeket nemzeni, ha tisztességes ellátásuk és neveltetésük nincs biztosítva.

Tudvalévő, hogy Malthus tanának ugy elméleti tétel, mint gyakorlati konkluziói a gazdagabb s elsősorban a birtokososztályokból indultak ki, s erkölcsi aggályaik csak akkor támadtak fel, amikor az alsóbb osztályok is követni kezdték példájukat. 1907-ben Páris szegény kerületeiben 291 születés esett 10.000 emberre; míg a gazdag kerületében csak 211. Ugyanekkor Berlinben a legszegényebb

nem négy bájos gyermek várt otthon, mikor a második alapvizsga harmincyolcadik kísérletéről megérkezett, aggódva kérdezőn tőle:

— Papa, nem buktatott meg ismét az a csunya Mariska?

S megtörtént a csoda. A harmincyolcadik esetben Mariska professzor szigorúsága is megtört ennyi energia és a tudomány ily következetes hiánya láttán és áteresztette.

„Szegedy ur és családja“ szerényen kopaszodó fejjel, az izgalom legkisebb remegése nélkül állt az eredményt kihirdető bizottsági elnök előtt aki szigorú arccal beszélt:

— Miután ön már — horribile dictu — harmincyolcadszor áll a bizottság előtt s elvégre a bizottságnak más dolga is van, mint az ön feleleteiben gyönyörködni s miután a bizottság a saját idegeire is figyelemmel kívánt lenni, a különös körülményekre tekintettel ezáltal kivételes kegyelmet gyakorolván, önt képesítettnek ítélte.

„Szegedy ur és családja“ egy néma meghajlással fogadta az eredményt. Minden izgalom nélkül állt ott. Mit neki egy vizsga, neki, ki mellől egész jogászgenerációk pusztultak ki, s részint el is haltak: egyik ügyvédi irodában, a másik főbírói vagy éppen alispáni székben. Mit neki a bizottság kegyelme, neki, aki mellett az egyetem öreg tanárai után jövő fiatalok is egymás után hullatják őszülő fúrteiket. Csak állt ott a legősebb jogász s várta míg az indekshébe bevezetik az eredményt.

Ezalatt a tanár csak beszélt hozzá:

kerület születési arányszáma 440 volt, a leggazdagabb kerületé pedig csak 205.

És bár ezek anyagi ereje inkább megengedné több gyermek nevelését, az ő cselekményüket nem vonhatjuk erkölcsi megítélés alá. Az erkölcs nem metafizika s a szaporodás kérdésének erkölcsi nézőpontból való vizsgálat nem metafizikai kísérlet. Az egyén részéről nem a szexuális vonatkozások, hanem struggle vor life (létért való küzdelem) fentartására irányuló oly momentumok irányadók, a melyek párhuzamosan a nő nagyobb függetlenítésére, életbiztosításra, vagy egyéb elővigyázati intézkedésre vezetnek s kívül esnek az erkölcs területén. A társadalom szempontjából pedig kívánatos a népesedésnek adott gazdasági viszonyok szerint az egész lakosság érdekeit kielégítő szabályozása, de az erkölcshez nincs több köze, mint a szabadkereskedelem és a védvámrendszer, vagy a szarvasmarha létszám szaporítása problémájának.

Fazekas Sándor.

Városi közgyűlés.

A költségvetés — másodszer.

Tegnap délután 4 órakor — sajnálatunkra lapzártá után — rendes közgyűlést tartott Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestülete, melynek legfontosabb tárgya az újból szőnyegre került költségvetés volt. Egyelőre nincs módunkban a közgyűlés lefolyásáról tudósítást adni s itt csak a dr. Korbai Károly betegsége miatt Fülöp József főjegyző elnöklete alatt megtartott közgyűlés tárgysorozatát közöljük:

1. Az 1913. évi háztartási költségvetés megállapítása.

— Csak azt nem értem, hogy maga ötvennégy félév óta van beiratkozva, miből él azóta. Szegedy ur szerényen felel:

— Van az öregemnek kies Egyházhalmán vagy kétezer holdja, abból élünk: az öreggel és a gyerekekkel együtt.

— Micsoda gyerekekkel. Hát ön nős és vannak gyermekei?

— Van bizony. Négy szép fiam van. Az egyik már hatodik gimnázista. De, — tette hozzá megnyugtatólag, — azt nem adom jogra.

A tanár ismét csak kíváncsokodik tovább:

— Mondja, jelölt ur, hát ezt nem értem. Magának van biztos megélhetése, uri módja. Miért kinozza magát ötvennégy félév óta a jogtudományokkal. Miért?

Szegedy ur leirhatatlan szerény arcot ölt s utánozhatlan hangon adja meg a magyarázatot:

— Ambíció, kérem, az egész.

— No, és mire irányul, ha nem indiskrét a kérdésem ez a nem mindennapi ambíció?

Szegedy ur, az odanyújtott indekshé átveve a világ legtermészetesebb hangján felel:

— Egyetemi tanár szeretnék lenni.

A következő pillanatban már a folyosón, a következő félévben pedig már Kolozsváron érvényesítette mérhetlen ambícióját.

Még sokan emlékezhetnek a jóképű „Szegedy ur és családja“, akinek abban az időben több volt a tekintélye a folyosón, mint a katedrán a legvénebb professzornak. Valakitől hallottam, hogy azóta már szigorlatokat is tett. Ugy vélem:

2. A szombathelyi rom. kath. püspök tulajdonát képező telkek megvétele tárgyában előterjesztés.

3. Az ujonnan építendő lakóházak pótladó mentessége tárgyában szabályrendelet előterjesztése.

4. Fekál-telep létesítése tárgyában előterjesztés.

5. Járdáépítési szabályrendelet életbe léptetése tárgyában előterjesztés.

6. A jelenlegi huszárlaktanyában 12 lóra szükséges istálló építése.

7. A posta- és távirtda hivatalok bérletének meghosszabbítása tárgyában előterjesztés.

8. Szakbizottságok megalakítása.

9. Az 1912. évi költségvetés egyes rovatainál mutatkozó tulkiadások engedélyezése.

10. Szőke István és gyermekei illetőségének tárgyalása.

11. Özv. Egyed Boldizsárné Simon Terézia és gyermekei illetőségének tárgyalása.

Iparunk fejlesztése.

Irta: Horváth Ferenc.

A mai kor általános felfogása az ipart tekinti a kultúra leghatalmasabb forrásának, amire elég ok van. Az erősen iparosodott országokban a közjólét és a nép átlagos értelmisége messze felülmúlja az inkább mezőgazdasággal foglalkozó államok kulturális színvonalát. Ahol az ipar megtelepszik, ott városi élet fejlődik ki, széles néprétegek jövedelmi viszonyai javulnak, s egyre több és több ember érdeklődik a tudomány és a művészetek iránt.

A modern államok legkiválóbb törekvései az ipar fejlesztésére irányulnak. Ezt az észrevételt a mostani nemzetközi események pontosan igazolják. A nagyhatalmak diplomáciáta, a melyek Oroszország kivételével az ipar vezető államai, a balkáni népek bonyodalma körül ugyszólván egyebet sem tesz, mint a forgalom, illetve ipari kivitelük érdekeit törekszik biztosítani. Ahol nincs a szó modern értelmében vett ipar, ott a társadalm törekvések közül az ipar fejlesztés

nem kompromittálom a legősebb jogász emléket, ha kijelentem, hogy — nem hiszem el. Talán a fiával tévesztette össze valaki . . .

„Az apám küldöti“

Ennél az esetenél már kissé titkolódnunk kell. Mert az ebben szereplő ősjogász még máig is fiatalember s ittjár és előkelő pozíciót foglal el közöttünk. Nem szeretném, ha megneheztelne, hogy ősjogászkorának egyik sikerült jelenetét megírom.

. . . Két évet töltött már Pesten, de még felé sem szagolt az egyetemnek. Hordár utján intézte el a prózai ügyeket: a beiratkozást, aláíratást stb. (Persze a mai gólyák el sem hiszik, hogy valamikor, nem is olyan régen egy vármegyéből csak egy jogász, vagy pláne egy filozopter utazott fel és teherárúként vitte az összes „mezei hadak“ indekshé s tandíját és csak a félév végén jutott mindenki a szabályszerűleg lezárt indekshének birtokába.) Szóval a két év alatt annyit sem sikerült megtudnia, hogy melyik az egyetem épülete. Valahol a Terézvárosban lakott. Onnan még egy karambolpartira sem érdemes bemenni a IV. kerületbe, nehogy egy unalmas jogi előadásért. Nem is ment soha s talán máig sem tudná, hol az alma máter, ha egyik napon az a buta hordár komolyan nem vete volna megbízatást s le nem fizette volna a vizsgadíjat. Lefizette s kitűzték a vizsgát vagy jobban ösbarátunkat a fekete táblára s ennek hire hozzá is eljutott.

A terminus napján ellenállhatatlan kényszer

a legnépszerűbb. Milyen könnyen lehetett a magyar közvéleményt a szomorú emlékü tulipán mozgalommal izgalomba hozni.

Az iparnak tulajdonítjuk a gazdasági élet fellendülését, a jólét és a politikai jogok demokratizálását, amit az utolsó száz évben tapasztalunk. A mai szerfelett komplikált és drága bürokráciával dolgozó állami életben, a kulturális kiadások soha nem is sejtett óriási arányai és egy nagyhatalom sok száz milliós katonai költségei mellett csak úgy állhat meg egy nép a többiek versenyében, ha a kevésbé jövedelmezőbb ipari munkára veti. A mai állam költségigényeit a tisztára mezőgazdasági produkció képtelen kielégíteni. Érdekes példáját szolgáltatja ennek Dánia, a paraszt, haladott földműves államok mostani ideálja. Nincs nagy fogyasztó gócpont Európában, amelynek piacán a dán agrártermékek keresett cikkek ne volnának, amellel a világ leggazdagabb metropolisának, Londonnak az éléstára ez a kis állam, amely elég jelentéktelen ahoz, hogy nemzetközi helyzetének biztosítására minden erőforrásait igénybevevő katonai áldozatokat nem kell hoznia. Mégis mint Bang Gusztáv értesít, parasztságának legnagyobb része az éhezés és nem éhezés között van, hogy szerfelett produktív és fejlődött mezőgazdasági munkája mellett megtakarításokat eszközöljön.

A XVIII. század híres nemzetgazdászának, Quesnaynak a mondása, amely szerint szegény paraszt — szegény országot jelent, ma már inkább ebben az átöltöztetésben fejeznék ki a teljes igazságot: paraszt ország — szegény ország!

Magyarországnak mindeztideig expanzív, hódító, versenyképes igazi nagy ipara nincs, az ezirányban elért eredmények egyáltalán nincsenek arányban az e célra hozott jelentős áldozatokkal, a tarifakedvezmények, horribilis szubvencionálisok, adóelengedések millióival. És mindezt első sorban a szénkartel felelős. Minden más bűnös előtt őt illesse az első és legnagyobb ütés, ha valakit a magyar iparfejlesztés akadályozói közül büntetni kell.

Sine tra beszélünk. Ugy a szénkartel, mint a gyáripar körüli érdekelttség vadidegen nekünk. De ha már gyáriparnak kell lenni, mert nélküle nincs tovább egy modern állam életében, nem értjük, miért kell a szénnek, a nagyipar alapfeltételének, amivel a gépek mozgató erőit termelik, épen nálunk a legdrágábbnak lenni? Nem értjük, miért kell meddő hegyzáratokkal egy magas monopolárt kicsikarni ott, ahol a

fogta el, hogy felkeljen s megkísérelje a lehetetlent: a vizsgát, illetőleg a holtbizonyosat: a bukást.

Neki indult kora reggel (3/48) a Belvárosnak. Ugy rémlett előtte, hogy valami halvány képe él benne az egyetem épületének. Valami komoly, zárkózott jellegűként rémlett előtte, de kérdezni restellte, hogy melyik légyen az. Végre az Egyetem-utca egyik komoly, zárkózott jellegű háza előtt megáll és morfondiroz;

— Ó, ház! Ó, épület! Neked kell annak lenned. Csak te lehetsz a tudományok felszentelt csarnoka. Nem az az egyedüli bizonyíték, hogy én küszöböt sohasem léptem át. Komoly külsőd kizárja, hogy tévedjek. Ily méltóságjeljesen csak az alma mater nézhet szerető gyermekére, ily fagyos látogatás nem lehet osztályrésze más épületnek, ó Universitas regia scienciarum von Budapest. — Szólt és egy merész és vad lendülettel feltornászta magát a kilincsre s megrázta azt, mint valaha Kont vitéz ősz fejét.

Az ajtó nem nyílt. Ismételt rázásra sem. Ujból ismételt rázásra sem, míg végre csoszogás zaja kél belül. Aztán diskkrét zárcsikorgás és diszruhás portás zaja hallatszik:

- Ki az? Mit akar?
- Én vagyok. Be akarok menni.
- Ki az az én? Miért akar bejönni?
- Jó vicc, kis öreg, ma jövök először ide,

direkt vizsgálni és maga legszentebb jogom gyakorlásában önkényesen meggátol. Azonnal eressen be, mert megyek a rektorhoz.

gazdasági élet egyoldalúsága szinte létkérdéssé teszi, hogy földművelés és ipar közt végre egyensúlyozódás jöjjön létre? Miért nézzük el, hogy a már pukkadásig felhízott szénkitermelő vállalatok feneketlen zsákjába hulljanak azok a milliók, amelyeket sokszor a létminimum színvonalán álló adózóktól vesz el az állam, hogy a valahogy talpraállítandó ipar szubvencionálására fordítson?

Sokat panaszkodunk az osztrák verseny miatt. Tény, hogy tökegazdaság, tanult munkaerő, olcsóbb hitel az osztrák iparosnak állandó előnyt biztosít a magyar felett. De ha mindezek nem léteznének, egyedül a szénárak folytán előálló termelési költségdöntés érhetővé tenné a magyar ipar gyengeségét. A magyar iparos a mozgató erőt majdnem még egyszerűen olyan drágán kénytelen beszerezni, mint osztrák kollégája. A szén ára drágább volt Magyarországon, mint Ausztriában 1907-ben 40%-kal, 1900-ban 40,2%-kal, 1909-ben 40,5%-kal, 1910-ben 41,3%-kal. Hogy milyen óriási költségdöntést jelent ez, mutatja, hogy például 10000 tonna szén fogyasztásnál 38 ezer koronával ad ki a magyar gyáros többet, mint az osztrák, amiből következik, hogy termelvényét is ennyivel magasabban kell eladnia, ha bukni nem akar.

Érthetővé tenné ezeket az állapotokat, ha hazánk abszolút szénszegény terület volna. De nem az, annyira nem, hogy egyetlen szénvidék, a krassó-szörényi képes volna az ipar összes szénszükségletét fedezni, ha kellőképpen kitermelnék. Azok részéről, akik mindjárt szociálpolitikusok lesznek, amint a nagybirtok szociális köteleseiről van szó, az emberi önzés és az üzleti bornirtság utját állja az ipar és ezzel a gazdasági élet helyes fejlődésének.

Tehát nem mindig a nagybirtok a hibás. Az ilyen holt, a társadalom romlására való való, profitéhes tőkére vonatkozik a ruszini mondás: a gazdagság értékes dolog értékes emberek kezében.

Gazdasági szakelődök a vármegyén.

Január 1-én új rend lépett életbe a vármegyén, a mezőgazdasági ügyeknek is vak szakelődője: ez a gazdasági felügyelő.

Mikor a vármegyékben a közigazgatási bizottság intézménye életbe lépett, méltán kelthetett feltűnést, hogy minden ügynek akadt a vármegyén szakreferense, de a jóformán mezőgazdaságból élő országban a mezőgazdasági

- Tőlem mehet akár a sárgába is!
- Hát nem ereszt be vizsgálni?
- Nem!
- És miért, kegyelmes portás ur, ha szabad érdeklődnöm?

— Azért mert ez a Károlyi-palota! Az egyetem arra lejjebb van, — szólt a derék ur és becsapta az ajtót barátunk előtt, ki szégyenlétben csak arra ébredt, hogy tudtán kívül sülyedt bele a vizsgaterem egyik padjába.

A vizsga rövid volt, de legalább velős. Barátunknak nem lehetett olyan kérdést adni, amire feleletet tudott volna adni. Még tévedésből sem tudott egy kukkot sem.

A cenzor végre megunt a hiábavaló kérdést s nagy mérgesen rivallt rá:

— Mondja kérem, maga nem készült. Nem is tud. Mi az ördögnek jött mégis ide.

Barátunk szorongó arcán egy mélabus villanás:

— Én nem jöttem volna, de az öregem már megunt a dolgot, az küldött.

A teremben egy kacajjá vált a hangulat és ezután még rövidebb lett a vizsga. A másik cenzornak csak egy kérdése volt:

— Mondja, jelölt ur, jogtörténetből is csak a — papája küldte ide?

Barátunk önmagát és tudományát hazudtolta volna meg, ha erre a kérdésre is nem hallgatással felel. Még arra sem volt szava, mikor kihirdették, hogy egyhangulag nem képesítették.

A modern ősjogász.

Megöl ez az átkozott kultúra mindent. A

ügyeknek nem volt képviselője. Az országgyűlés már negyvenhét évvel ezelőtt fölhevítte a kormány figyelmét erre a lehetetlen helyzetre és talán éppen erre a figyelmeztetésre történt az az intézkedés, hogy a közigazgatási előadói állást szervezték. Még pedig régi patriarkális mintára, fizetés nélkül megbízták vele egy gyakorlati gazdát, aki távol lakván a közigazgatási fokustól, egyre élelnebben érezhetővé vált, hogy a törvényhatóságokban felelős szakközegnek kell lennie, aki a törvényes intézkedéseket részben végrehajtja, részben végrehajtásukat ellenőrzi. Így született meg előbb az állattenyésztési felügyelők, majd e hivatalok átszervezésével a gazdasági felügyelők intézménye. Eleinte csak az állattenyésztés fejlesztése volt hivatalkörük, de munkájuk egyre egyre bővült s ma már a mezőgazdasági közigazgatás minden ágára kiterjed működésük.

A január 1-én életbelépő törvény pedig szakelődői teendőket bizza meg a gazdasági felügyelőket a törvényhatóságokban. Ugy a törvényt, mint az azt életbeléptető miniszteri rendeletet épenséggel nem az a szándék vezeti, hogy aktagyártó, a hivatal négy fala között dolgozó hivatalnok sereget szaporítsa. A törvény intencióját az a gazdasági felügyelő értette meg, aki munkája területén minél gyakrabban uton van, ellenőrzi, lelkesíti, munkatársakat szervez maga mellé a gazdasági haladás ügyének szolgálatára. Szakismertetésével hasznos tanácsokat és utbaigazitásokat ad és éles szemmel meglát minden mulasztást, melyet hatóságok és egyesek valamely érvényben levő törvényes vagy kormányzati rendelkezéssel szemben tanúsítanak.

Mezőgazdasági ügyekben tehát az előadói teendőket a vármegyén a gazdasági felügyelőség vezetője, illetőleg, ahol ezidőszent gazdasági felügyelőszervezet nincs, az a gazdasági felügyelő teljesíti, kit ezzel a földművelésügyi miniszter megbíz. Kivétel csak ott van, ahol a gazdasági előadói állás rendszeresítve van. Ott az illetőnek hivatalban maradásával a teendők ellátása továbbra is kezében marad, de mihelyt az állás megüresedett, az előadói teendőket gazdasági felügyelők végzik. A törvény jogot ad a gazdasági felügyelőnek, hogy a mezőgazdasági érdekek védelme és előmozdítása céljából önálló előterjesztéseket és javaslatokat tehessen, amelyek a törvényhatóság köteles letárgyalni. Az előadó a törvényhatósági közgyűlésen ülési és szavazati joggal bír, a közigazgatási bizottságnak pedig tagja és mezőgazdasági szakelődője. A gazdasági felügyelő, mint törvényhatósági előadó, ebben a minőség-

létért való küzdelemmel szövetkezve a kenyérkeresés járma alá hajtja még az ősjogászt is. Az igaz, hogy az ősjogász még a legmodernebb kenyérkereset mellett is humoros alak marad. A humort még az élet komolyságai sem ölhetik ki.

Az utolsó bölényről van szó. A jogtudományok járatlan rengetegeinek utolsó bölénye járom alá hajtja a fejét és vizsgázik.

Az eredményt hirdeti ki az elnök:

— A bizottság tekintettel arra, hogy uraságod immáron tizennegyedszer tesz kísérletet a második alapvizsgán, ezuttal nem volt tekintettel uraságod mélyeséges tudományhiányára: kegyelemből, szótöbbséggel képesítettnek ítélte.

Az utolsó bölény egy halálhördüléssel veszi át az indekset. Arca sápadt, homlokát nehéz verejték lepi el. A hallgatóság közül többen hozzárohannak s kivezetik a teremből. Itt-ott hangos megjegyzés hallatszik:

— Szegény, öreg fiu, még megárt neki a nem remélt öröm.

Kint a folyosón áll az ősjogász s révedező tekintettel néz körül, vértelen ajkai közül erőtellenül tör elő a szó:

— Megöltek, tönkretettek!

— No, nem kell annyira kétségbeesni, — próbálja valaki vigasztalni, — nem olyan rettentő dolog az, ha valaki végre átmege a vizsgán.

— De nekem rettentő! Engem megöltek! Megfosztottak a kenyereimtől.

ben szolgálati viszony tekintetében a törvényhatóságnak és első tisztviselőjének, az alispánnak van alárendelve, ezeknek ebben az ügykörben kiadott rendelkezéseit és utasításait teljesíti. Ha a gazdasági felügyelőség vezetőjének a kétféle szolgálati körében egyidejűleg olyan feladatokat kellene teljesíteni, melyek mindenképpen egyszerre nem felelhet meg, a törvényhatósági feladatok teljesítését helyettesére bízhatja. Ha azonban ezek személyes közreműködését kívánják meg, a fölmerült nehézségekről az alispán azonnal jelentést tesz, a földmivelésiügyi minisztertől pedig halabéktalanul utasítást kér. A gazdasági felügyelő hivatalos helyiségét a vármegye jelöli ki.

Ha a gazdasági felügyelőnek a vármegyei közigazgatási szolgálatban helyettese van, annak ugyan azok a jogai és kötelességei, mint a vezetőség felügyelőjének.

A gazdasági felügyelőség előadói ügykörébe tartozik (az erdészeti, állategészségügyi és vízjogi ügyek kivételével) a földmivelési igazgatás keretébe tartozó ügyek előadása, de nem utalható hozzá olyan ügy, amely a földmivelési minisztérium igazgatása keretébe tartozó érdekekkel vonatkozásban van ugyan, de nem szakkérdés. Például a mezőgazdaság körében alkalmazott fegyelmi kihágásai nem tartoznak rá, amíg azonban a földmivelési minisztériumnál nem tisztázódott, hogy egy konkrét ügy előadása rá tartozik-e vagy sem, míg a miniszter intézkedése meg nem történik, a kiosztott ügyet tartozik előadni.

Ipar és kereskedelem.

Az O. M. K. E. zalaegerszegi kerülete.

(B. B.) Néhány évvel ezelőtt megalakult az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület, avval a céllal, hogy a kereskedelmi vitális érdekeket az egyesülésben rejlt erővel diadalra juttatja; hogy kereskedelmi érdekeltségünket kizökkenti százados maradiságából és elvezeti az előrehaladásnak arra az újra, ahol közzgazdasági fontos hivatását sikeresebben érvényesítheti, hogy a tulsulyban levő agrár törekvések közepett elfoglalhassa gazdasági és társadalmi életünkben azt a pozíciót, mely őt méltán megilleti és hogy beigazolja, miként a kereskedelmi érdekek, ezeknek intenzivebb érvényesülése

— A kenyérétől? Hangzik a kérdés korusban. — Hogyan a kenyérétől?

— Hát ugy, — magyarázza az utolsó bölény, — hogy én az egyik jogi szanatórium (vulgo: szeminárium) alkalmazottja vagyok. Rendesen akkor és úgy kellett vizsgáznom, hogy közvetlenül utánam kerüljön sorra a szeminárium előkészített, vagyonos növendéke. Az én tudatlanságom mellett a növendék kis tudása a készütség Csimborasszójának tünt fel s eddig még mindig sikerült a szerepem. Most vége. Nincs kenyérem, elmehetek magam is tanulni...

A hallgatóság — (kinek van érke az apró tragédiák iránt?) — hangos kacajjal válaszolt a keresésére.

Az utolsó ősjogász pedig egy pillanat alatt kiegyenesedve, büszkén nézett végig a nemértők sokaságán. Egy korjóláni tekintettel ott hagyta őket... Elment s azóta talán már saját jogi szemináriuma van valamelyik új egyetemi városban.

A rozsdafolt pusztítja a nemes acélt, de az, hogy nemes acélon rágódik már is megbecsülendővé teszi. A régiségeken megbecsüljük a rozsdát s meg is kell becsülnünk, mert az maga is kulturtörténeti adat.

A letűnt ősjogász is ilyen rozsdá volt a nemzet testén. Nem maró rozsdá. Csak imitt amott egy-egy rózsaszínű rozsdafolt, mely a nemes acélt nem foszthatta meg fényétől.

Sőt a humor rózsás zománcával meg is aranyozta néha-néha.

nemcsak ellentétben nincs az agrár érdekek hivatásszerű boldogulásával, hanem ellenkezőleg ez a két fontos közzgazdasági tényező teljesen egymásra van utalva. Egyiknek maradi állapota bénítólag hat a másiknak sikeres érvényesülésére nézve; egyiknek előbbretörése magával ragadja a másiknak boldogulását és mindkettőnek céltudatos, egymást támogató, a kölcsönös érdekeket elősegítő törekvése megteremti azt a gazdasági tengelyt, amely körül egészséges közzgazdasági életünk versenyképessége körforgását megteszi.

A megalakuláskor kibocsátott felhívás felszólította az ország összes kereskedőit, hogy a kibontott zászló alá sorakozva kivegyék részüket a közhasznú munkálkodásból, amely nem az egyénért, nem is az egyéni érdekekért, hanem a magyar kereskedelmi érdekeltség összességéért is az ezekkel szervileg egybeforrott országos kereskedelmünk felvirágzásáért és versenyképességéért indult meg.

Az alakuláskor hazánk kereskedői két nagy táborba sorakoztak. Az egyik tábor megértve és átérve a vezetőség kibocsátott szövegét, örömmel és lelkesedéssel sorakozott a kibontott zászló alá; a másik tábor, reátermetség és megfelelő intelligencia hiányában, megmaradt évszázados nemtörődömségében és a kereskedők országos szervezkedéséről tudomást sem szerzett. Ez az utóbbi tábor a saját, kisci körén kívül eső országos dolgokkal nem sokat törődik, az összesség javáért folyó küzdelemből a maga részét soha ki nem veszi, az elért eredményekben azonban szeret részesedni és megelégedik arról, hogy ez az eredmény nem a véletlenek összejárásából, hanem komoly és következetes munkásságból keletkezett és ehhez a munkássághoz minden kereskedőnek kötelessége volna erkölcsi és anyagi támogatásával hozzájárulni.

Az ország minden valamirevaló városában megalakult az O. M. K. E. vidéki kerülete és ezek a helyi érdekeken kívül áldásdus tevékenységet fejtenek ki az országos szervezés munkakörében is. Zalamegyében is sikeres munkásságot fejt ki a nagykanizsai, a keszthelyi és a tapolczai kerület. Csak Zalaegerszeg r. t. város és nagy vidékének kereskedői tartották magukat távol az országos mozgalomtól és fényesen beigazolták hallgatag álláspontjukkal, hogy országos érdekű dolgok iránt közönyösek, hogy a valamennyiök javáért folyó közzgazdasági harc jelentősége gondolkozásuk körén tul esik.

Vége valahára felszínre került itt is a csatlakozás eszméje, amennyiben a kereskedelmi kör 1912 december 29-én tartott rendes évi közgyűlésén városunk egyik fiatal és agilis tagja azt az indítványt terjesztette elő, hogy alakíttassék meg az O. M. K. E. zalaegerszegi kerülete. A közgyűlés belátva a felvetett eszme aktuálitását, azt elvileg elfogadta és az igazgató választmányt a szervezés tanulmányozásával, előkészítésével és a megalakuláshoz szükséges összes teendővel megbízta.

A tervezet olyképp van kontemplálva, hogy ez a kerület magában foglalná Zalaegerszeg, Zalaszentgrót, Alsólendva, Zalalövő, Lenti és Zala-baksa kereskedőit, akik az egyesülésbe való belépésre legközelebb fel fognak szólíttatni és ha nevezett helyek kereskedői között akad legkevesebb száz, akik megértve a kor intő szövegét és átérve a hivatásukból folyó köteleket és belépnek az alakítandó kerületi egyesülésbe, akkor a központi vezetőség bevonásával az alakuló közgyűlés rövidesen meg fog tartatni.

Most már az a kérdés tolu előtérbe, hogy sikerül-e száz tagot meggyőzni arról, hogy a zalaegerszegi kerület létesítése az egész körzetnek jól felfogott kereskedelmi érdeke és hivatásbeli kötelessége. Ha a körzet területenként megjelölt helyeken, ahol legkevesebb háromszáz kereskedő lakik, akad száz kereskedő, akik a célbavett kerület megalakítását óhajtja és az évi hat korona hozzájárulást feláldozzák az összes kereskedők javáért folytatott küzdelem céljaira: akkor a kerület nemcsak megalakul, hanem a központi szervezetnek hatalmas támaszaként mindent el fog követni, amit a mai nehéz kenyérkereseti harcban és a tisztas verseny határai között a helyi és környékbeli kereskedőség javáért megtehet.

Ha pedig minden utánjárás és néhány lelkes kereskedő és érdeklődő önzetlen munkássága nem tudná a körzet kereskedőségében a fel-

vetett eszme iránti érdeklődést felébreszteni, akkor a megnevezett helyek kiállítják magukról azt a szegénységi bizonyítványt, amely a körzet kereskedőségének szük látókörét és intelligencia hiányát napnál fényesebben fogja igazolni.

Jegyzetek.

Három multság lesz

Zalaegerszegen.

Három és semmivel sem több. Ez az egész farsang.

Máskor külön báli tudósítóval sem győztük a sok báli riportot, ma pedig egy vasalással kibírja a frakk és a szmoking.

És mindössze egy egyesület határozta el, hogy nem tart multságot. A többiek csak abban különböznek tőle, hogy nem határoztak el semmit: azt pedig legfőként nem, hogy megtartják szokásos multságukat.

Nagykanizsán az anyakönyvi kimutatás szerint, az utolsó három hónapban negyvenegy bejelentett házasságot nem kötöttek meg. Negyvenegy párti „visszament”.

Máskor ilyenkor már hangosak utcák a falusi lakodalmaktól. Ma nincs hire hamva sem. A kirakatokban hiába viritanak a menyasszonyi és vőfélyi virágok: nem vásárolják őket.

Mintha mindenkinek az orrávére folyna, mintha mindenki átvett volna egy-egy adagot abból a feszültségből, mely a kül- és belpolitikát oly szédítő bizonytalanságban tartja.

Szinte csodálatos, hogy a falu népe épol hatása alatt áll a háboru félelmének, mint a nagyvárosok lakossága. S ma nem a babonás emberek félelme, nem a tanulatlan emberek horoszkópjaiból eredő ijedelem uralkodik a vidék jámbor lakosságán. Egészen más. A vidék ma újságolvasókból áll s nagyritka az oly falusi, aki földre tett füleivel Nagykanizsán is hallja a drinápolyi ágyuzást.

Ma újságot olvas mindenki s nem az égen megjelent üstökös, hanem az újságok informálják a népet a háboruról.

Ezért nem meri a tartalékos katona fejét a házasság járma alá hajtani s igazán nem kell csodálkoznunk a felett, hogy mikor a falu népe sem mer mulatni, akkor nálunk három bálból áll az egész farsangi naptár.

Ezzel csak egy szomorú tény jár együtt: Az t. i., hogy a jótékonyosság egyik alfaja: a jótékonycélra való bálozás is megszűnik. Pedig hiába dörgünk ellene, észrevehető hiányt okoz ezen a télen a szegényeknek, hogy a gazdagok nem mulatnak.

Hiába minősíti Földes Béla professzor immoralitásnak a sorstól sujtottak javára való mulatást, ezen a télen mégis a szegények fogják legjobban érezni, hogy nincs farsang.

S bizonyára sok szegény koldusnak hiába magyaráznók, hogy az európai egyensúly meg-ingása okozza az egészet. Egész joggal jelentheti ki, hogy neki nincs semmi köze az európai egyensúlyhoz neki fontosabb egy tényér leves, mint a muszka nagykatalmi törekvései.

Felmentettek egy muraközi hecckáplánt.

Nagykanizsán mentették fel, de a büneit Kotorban követte el. Neve mellékes s az is, hogy miktől a jó horvát fiu a magyar állam-eszme ellen.

Csak egyet hibáztatok az egész esetben. Nem azt, hogy nem ítélték el. Ez helyesen van. Az ilyen kis hecckáplánokkal mindegyikkel így kellene eljárni: megakadályozni, hogy martir legyen belőlük. Maradjanak egyszerűen szürke papocskák, akkor nem növelik meg Zágrábban annyira a szarvaikat, hogy itthon öklelni is tudjanak vele. Leghelyesebb volna az ilyen magyarfaló-csemetéket egyszerűen feljelenteni Zágrábban, hogy itthon magyar köszönésre tanítják a zalai horvát nebulókat, szóval befektíteni őket felsőbb hatóságuk előtt: tudom egyszerre elviszik őket legsötétebb Horvátországba.

Nagy hiba, hogy országos feljajdulást rög-tönzünk, mihelyt egy ilyen agybaajos kis férc-káplán hepciáskodik. Erre nincs semmi szük-ség. Az egész muraközi kérdés alig léteznék, ha a közzgazgatás feladatahoz mérten segitene a tanügy muraközi ekszponenseit az ilyen hecckáplánok törekvéseit ellensúlyozni.

Egy kis szigor a rendőrhatalósági joggal is felruházott közzgazgatási tisztviselők részéről s

humoros ujság minden számát a magyar humoristák legjava: Harsányi Zsolt, Illés István, Kálmán Jenő, Karinthy Frigyes, Korcsmáros Nándor, Lovász Károly, Paulini Béla, Reveur, Vajda Ernő írják, s kitűnő karrikaturisták: Gedő Lipót, Májor Henrik, Tuszky Marcel, s Vértés Marcel rajzolják. A Pesti Mozi ára 10 fillér. Szerkesztik Korda Sándor és Várnai István.

A kedvezményes motorbenzin ára. A kereskedelmi miniszter, mint arról a kamarát értesítette, a kisiparosok számára szállított motorbenzin piaci és mársékelt árát, az érdekelt gyárakkal történt megállapodás alapján, múlt hó 16-ától az idei év végéig terjedő időszakra métermázsánként 26 K-ban állapította meg. Megjegyzi a miniszter, hogy amennyiben a motorbenzin piaci ára időközben lényegesen változnék, a megállapított árat ez időszak letelte előtt is megfelelően módosítani fogja.

Adófizetés posta útján A pénzügyminiszter az adófizetés terén újítást léptetett életbe. Az ország összes adóhivatalainak csakklapokat bocsátott rendelkezésére s a felek a csakklapok útján díjmentesen fizethetik be adójukat. Csakklapokat az adóhivatalok ingyen bocsátanak rendelkezésre, már 1913. január 1-től kezdve.

Felülfizetés. A zalabéri önk. tűzoltó testület 1912. év december 31-én jól sikerült táncmulatságot tartott, amely alkalommal felülfizettek: báró Gutmann László 10 K, Kozáry Aurélné 10 K, Mayer Mór 9 K, Osadinszky György 5 K, Mártincsevits István, Keszler Bernát 4-4 K, Fekete József 2 K 40 f., Mayer János, dr. Silcer Béla, Györfly Sándor, Réty Károly 2-2 K, Rochauer József 1 K 80 f., Spiegel Lajos, Reisinger Károly, Günsberger József, Kovács József, Csányi József 1 K 40 f., Kopcsányi József 1 K 20 f., Martony József, Gombás Mihály, Fehér Lajos, Kopácsi Ferencz, Séllyei Imre 1-1 K. 80 fillért fizettek felül: Kovács Koller János, Bátor Ferenc, Koch Albert, Öveges Lajos, Gombor József, Kohn Ignác. Borbás Ferenc 60 fillér. 40 fillért: Feller Irma, Velovszky Ernő, Teket János, Szabó Lajos, Pollák Rudolfné, Pollák Dávidné, Pollák Jenő, Stern Jenő, Nagy István, Világosi Mihály, Bogár József, Fellner Ernő, Tóth János, Volf Sándor, Bódis Géza, Stekli Elek. Fogadják ez uton is a tűzoltótestület hálás köszönetét.

Helyreigazítás. A kórházi karácsonyfára legutóbbi számunkban nyugtatott adományok közül tévedésből kimaradt Sikota Ferenc helybeli csemegekereskedő neve, aki pedig talán a legtöbb adománnyal járult a nemes célhoz: 100 korona értékű karácsonyfadísz s különféle cikket adott a karácsonyfára.

Hazament meghalni. Szalay Bálint Lehel budapesti műegyetemi hallgató szerelmi bánatában halálra szánta magát. A múlt héten hazajött szüleinek káptalantóti-i birtokára s ott elrejtözve az egyik pajtában agyonlőtte magát. A szülők, akik nem is tudtak fiuk hazaérkezéséről, csak másnap akadtak az élettelen holttestre.

A Mura titka. A csáktornyai járáshoz tartozó Ligetfalva község határában a Mura folyó partján egy ismeretlen — valószínűleg koldus osztályhoz tartozó — 30-40 év körüli női hullát találtak, amely ezelőtt 2-3 hónappal kerülhetett a Mura vizébe. A holttest hajzata barna, rövidre-vágott, fogai épek, nyaka rövid, ruházata egy fehér vászon ingből és egy rövid kabátból állott, mely derékon spárgával volt átkötve, jobb keze középső ujján pedig egy rézkarika gyűrű volt. A hatóság a hulla kiléte iránt nyomozást tett folyamatba.

Piaci áraink:

Buza	— — — — —	10.50	— — K
Rozs	— — — — —	9.—	— — ”
Árpa	— — — — —	9.—	— — ”
Zab	— — — — —	9.30	— — ”

50 kilogrammonként.

Felelős szerkesztő: Czebe László.

„ANIMÓ“ PEZSGÓ

A legjobb magyar pezsgő. Kérjük mindenütt

✱ **Pezsgőgyár r.-t. Csáktornya** ✱
✱ **Animó sec, Animó casinó sec,** ✱
✱ **Animó grand etoil extra cuvée.** ✱

Nyilttér.

Aki angolul könnyen, gyorsan, biztosan és kifogástalanul
meg akar tanulni, forduljon bizalommal
Mr. Ralf Auerbach
amerikai angol nyelvmesterhez.
Fényes eredmények itt helyben is.
A leckék bármikor megkezdhetők.

Kawa-Santal-Kapszulák

kitűnő szer húgycsőfolyás, kankó, herelob, hólyaghurut és idült fehér-folyás ellen. Meglepően gyors hatás
1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bojta-Injekció ezzel egyidejűleg használva. Orvosilag ajánlva. 1 üveg 1 K 60 f, ehhez egy fecskendező férfiagnak vagy nőknek 1 K 50 f. Eredményért kezesség.

Universal-Fluid felülmulhatatlan hatású testszaggyógyásznál reuma-, csusz-, fej-, fogfájásnál és bőrvizketegségnél. 1 próba üveg 40 f, 1 nagy üveg 1 K 50 f.

SKRIBANEK K. M.

gyógyszertára a „Kereszt“-hez, :: Temesvár, Erzsébetváros. XIV., Hunyadi-ut 30.
— Vizsentelárusítók fényesen díjazva. —

14-16 éves fiu jó iskolai bizonyítvánnyal tanuló-nak felvétetik Tahy R. Utóda nyomdájában Zalaegerszeg.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle pemetefü zokorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden darabján rajta van a RÉTHY név.

1 doboz ára 60 f. Nagy doboz 1 K. Mindenütt kapható
Csak Réthy-félét fogadjanak el!

Muschong-Buziásfürdő.

Buziási Phönix ásvány viz
bakterium-mentes természetes ásványviz!

Üdit, gyógyít. Üdit, gyógyít.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

!! ORVOSILAG AJÁNLVA !!

Főraktár Gyarmati Vilmos cégnél Zalaegerszegen.

Unger Antal

könyvnyomdája,

körjegyzői nyomtatványraktára,

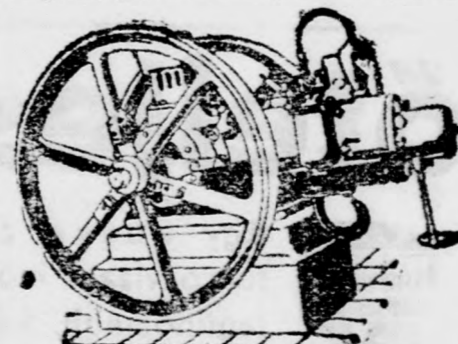
könyvkötészete

Zalaegerszeg, Tompa-utca 5. sz.

CLIMAX

nyersolaomotorok és lokomobilok 3-70 HP.

Magasnyomású nyersolaomotorok 15-150 ló-
erőig ::

legolcsóbb és legmegbízhatóbb üzemeltetést. Üzemeltetés 1-2 fill. Alkalmatlan zavartalan üzemeltetés. Pénzügyi felügyelet nélkül! Egy szerű kezelés! Sok száz gépüzemeltetés.

Költségvetések és árlapok díjmentesen.

Bachrich és Társa betéttársaság motor-
:: gyári fióktelepe ::
BUDAPEST, VI., Váci-körút 59/0.

Weber és Sztredszky

uri szabók
Zalaegerszegen.

Van szerencsénk tudomására hozni n. é. közönségnek, hogy üzletünket kibővítve s a modern kor igényeinek megfelelőleg felszerelve — a Vármegyház-térre — a megyeház átellenébe helyeztük át. :: Raktáron a legfinomabb honi és angol kelmék! : Szolid kiszolgálás! Elegáns, tartós, saját műhelyünkben készült munka!

WEBER és SZTREDSZKY uri szabók.

Szőlősgazdák

és szőlőtelepítők figyelmébe!

AKI szőlőjét újra akarja telepíteni,
AKI SZŐLŐOLYTVÁNYT akar rendelni,

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató diszárjegyzéket az alábbi címtől

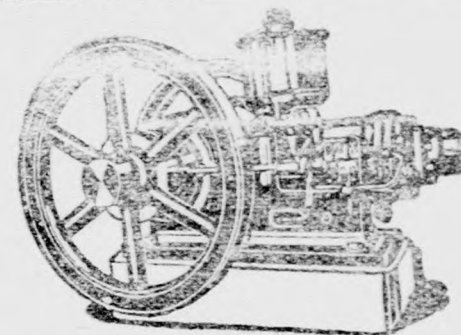
Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat,

MAROSVÁSÁRHELY,
Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

Legújabb szab. svédországi
NYERSOLAJMOTOROK, BENZINMOTOROK, MAGÁNJÁRÓK, legkitűnőbb CSÉPLOK és MALOMBERENDEZÉSEK.

A világ legjobb üzemgépe 2—300 lóerőig.
Megbízható olcsó, üzem! Ujdonság

Malomüzemre, iparvállalatoknak, mindenemű gazdasági és cséplési célokra legjobban ajánlatnak.

:: Üzemköltség 1 1/2 fillér. ::
Pénzügyőri ellenőrzés nincsen.

Kedvező részletfizetés. Teljes jótállás.

Használt gőzgépek, motorok becsereltetnek

Képes diszárjegyzéket bérmentve küld:
Landler Ödön motortelepe, Budapest, VI., Lovag-utca 2. sz.

Itt, most sem jegyzed meg magadnak, hogy csak **Jacobi antinicotin** szívarka-hüvelyt szívd!

Nagyban: **JACOBI SÁNDOR ÉS ADOLF**
:: CÉGNÉL WIEN VIII. ::

STOCK-COGNAC MEDICINÁL

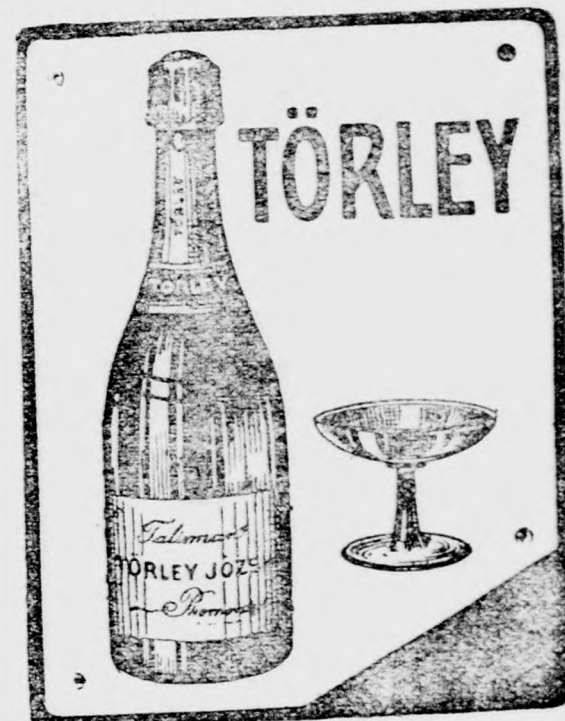
hivatalos ólomzárral ellátott palackokban

mindenütt kapható!

Gamis és Stock

gőzüzemű gyárból

Barcola.

Csak azon ládikák és csomagok, melyek gyárjegyként a kávédarálót viselik, tartalmazzák a legjobbnak elismert „valódi : Franck: kávé-pótlékot” a Kassai gyárból. Azért óvatosság a be- vásárlásnál!

mg im 1912/1405

TUBERIN

ÖRKÉNY

Siessen addig, míg nem késő egészségét visszaszerezni!

Egy jelentéktelennek látszó meghülés az összes légzőszervek legkülönfélébb megbetegedését vonhatja maga után. Igyekezünk idejekorán elejét venni a bajnak, mert a könnyelmű elhanyagolás sokszor végzetessé válhatik. A meghülésből eredő **köhögés, rekedtség, meghülés, nehézlégzés** és a légzőszervek hirtelen megbetegedéseinek **kitűnően bevált az orvosi előkelőségek által javasolt TUBERIN**. Mindenütt kapható. Egy üveg ára 2 korona 50 fillér, egy nagy üveg ára 5 korona. Postán legkevesebb 3 üveg rendelhető meg utánvétel az egyedüli főraktárból:

Diana-gyógyszertár, Budapest, Károly-körút 5. szám

Biró Lajos
Bródi Sándor
Herczeg Ferenc
Kenedi Géza
Kóbor Tamás
Kozma Andor
az írók és újságírók szín-java
inják

a legjobban szerkesztett, teljesen
független, legerjedtebb és leg-
nagyobb
napi lapot

AZ ÚJSÁG.

Vasárnap: „ASSZONY” „GYERMEK”
„AUTOMOBIL” és „SPORT” melléklet.

Felölts szerkesztő: **GAJARI ÖDÖN.**
Szerkesztő társ: **DR. ÁGAI BELA.**

Előfizetési árak:
Egész évre K 28.—
Félévre K 14.—
Negyedévre K 7.—
Egy hónapra K 2.40

AZ ÚJSÁG terjedelme
rendesen 32—36—40
oldal. Vasár- és ünnep-
napokon 80—100—280.
MEGREDELŐ CIM:
Az Újság kiadóhivatala
Budapest, VII., Rákóczi-ut 51.

Egyes példány ára ünnep- és
vasárnapokon egy formán **10 fillér.**

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség b. tudomására adni, hogy WEISZ
EDE-féle házban — a vármegyeház
átellenében — levő irodahelyiségemben

**tűzifára, különféle kőszénre,
koksra, faszénre és mű-
trágyára**

megrendeléseket felveszek. — Törek-
vésem az, hogy a t. közönséget pontos-
san kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és Fia.

St.-Louis kiállítás 1904 „Grand Prix”

Tisztítsd csak

Globus
Fémfiszítókivonattal
a világ legjobb fémfiszítószeré

Jobban tisztít, mint más fémfiszítók!

Horgony-
Syrup. Sarsaparilla
Vértisztítószer. Üvege 3.00 és 7.50 kor.

Horgony-Liniment. Capsti
compos.
A Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Fájdalomenyhítő bedörzsölés
meghűlésnél, rheumánál, köszvénynél stb
Üvege 80, 1.40, 2.— kor

Horgony-Vas-Albuminat-
Tinktúra.
Vérszegénységnél és sápkóránál. — Üvege 1.40 kor.

Beszerzők
a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül
RICHTER dr. az „Arany oroszlán”-hoz ezimzett prágai
(I. Elisabethstraße 5) gyógyszerárából.

POLO

a legjobb folyékony
fémfiszító.

BRÁDY-féle
GYOMOR-CSEPPEK
ezelőtt Máriacelli cseppek

több mint 30 esztendő óta egy be-
váltak, hogy nélkülözhetetlenek min-
den háztartásban. — E cseppeknek
utólrhetetlen jó hatása van emész-
tési zavaroknál, azután páratlan
gyomorrontás, gyomorerégés, székre-
kedés, fej és gyomor-görcsök, emely-
gés, szédülés, álmatlanság, köhika,
verszegénység, sápkór stb. ellen.

Kapható minden gyógyszerárban.
Egy nagy üveg K 1.60, kis üveget 90
f. 6 üveget K 5.40, 3 nagy üveget
K 4.80 beküldése után küld franco

BRÁDY K. gyógyszerára
a „Magyar Királyhoz” Bécs
I. Fleischmarkt 2, Depot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a
Máriacelli Szűz Máriát ábrázolja, a
vörösszínű csomagolásra s az alá-
írásra, amely az oldalt levő kép má-
solata és utasítsunk vissza minden
utánzatot.

Kalapok!! Kézimunkák!!

Rendkívüli alkalom olcsó beszer-
zésre! Női kalaptermemet kézi-
munkák, kézimunka a n y a g o k,
pamutok, selymek elárúsításával és
jól felszerelt előnyomdával bővi-
tettem ki.

**Karcsonyi ajándéku! legal-
kalmasabb a szp kézimunka.**

Tessék megtekinteni izléses, dus
raktáromat! Kalapokból állandóan
a legdivatosabb raktárt tartom. —
Kalapok átalakítása jutányos áron
eszközöltetik. :: Tisztelettel

Németh Mariska
:: divatárusnő ::
Zalaegerszeg, (plebánia-épület).

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak cs. és kir.
udvari szállító Neunkirchen, Alsóausztia, fel-
találója a

WILHELM-FÉLE TEÁNAK.

Hogy én a nyilvánosság elé lépek, teszem ezt
azért, mert kötelességemnek tartom Wilhelm
Ferenc gyógyszerész urnak Neunkirchenben,
hálás köszönetemet nyilvánítani azon szolgál-
táért, mellyel a Wilhelm-féle tea az én

fájdalmas reumatikus szenvedéseimet

megszüntette és ezért azoknak, kik ezen re-
tenetes betegségbe estek, ajánlom a tea hasz-
nálatát. 4 heti használat után nemcsak teljesen
megszűnt a fájdalom, hanem dacára annak,
hogy már 6 hét óta nem iszom a teát, az
egész testalkatrzsem megjavult. Én meg-
vagyok győződve, hogy mindenki, aki hasonló
betegségben szenved, ezen tea használata
által a feltalálót, Wilhelm Ferenc urat, úgy
mint én, áldani fogja. Kiváló tisztelettel

Butschin-Streifeld grófnő, főhadnagy neje.

Ára csomagonként 2 K, 6 csomag 10 K.

Hol gyógyszerárban s drogériában nincs,
direkt küldés!

LITTKÉ L.

pezsőgyártelepe PÉCS.

Főraktár: Budapest, Szép-utca 3.

Frigyes Főherceg O császári és királyi Fensége
Salvator-Lipót Főherceg O császári és királyi
Fensége és a nemzetközi Hálókocsi és Európai
Express vonat Társaság szállítója.

Pezsőfajok:
Sport Grand Vin Sec, Crémant Rosé, Casinó
Extra Sec, For England (savanykás), Britania
Extra Dry (cukor nélküli).

LANGEN ÉS WOLF
Wien, X-3., Luxenburgerstrasse 53-55.

Műszaki iroda: Pozsony, Stefánia-u. 25.

!! A Monarchia legrégibb motorgyára !!

Világhírű eredeti Ottó-motorok

benzin, petrolin, nyersolaj, világítógáz és szivógáz hajtásra több mint 106.000 darab,
egy millió lóerőn felül forgalomban.

Nyersolaj-motorok Diesel rendszerrel!
Legmodernebb szerkezet! Legkisebb fűtőanyagköltség!

Mindenféle könyvnyomdai munkát

legszebben és legolcsóbban készít

Tahy R. Utóda

(Kakas Ágoston) könyvnyomdája
Zalaegerszegen, Széchenyi-tér 5.

U.K. TEAS
ANGOL KIRÁLYI UDVARI TEA
AZ UNITED KINGDOM TEA COMPANY LONDON
A VILAG LEGJOBB TEAI!

Zalaegerszegi főraktár: Fangler Mihály Fiai és Gyarmati Vilmos cégeknel

Milliók

használják

KÖHÖGÉS,

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, görcs- és hők-hurut ellen a

Kaiser-féle mell-karamellákat

a „3 fenyő” védjeggyel.

6100 orvosoktól és magánosoktól való közjegyzőileg hitelesít bizonyítvány igazolja biztos hatását. Rendkívül kellemes és jóízű. Csomagja 20 és 40 fillér, 1 doboz 60 fillér. Kapható Zalaegerszegen: Schmidt Győző cukrászatában, Kaszter Sándor és Bertha Kálmán gyógyszerárában

ÓH JAJ! KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

EGGER MELLPASZTILLAI

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.
Doboza 1 és 2 K.
Próbadoboz 50 fill.

Kapható gyógyszertárakban és drogeriákban.

Megfojt ez az átkozott köhögés. Fő- és szétküldési raktár: Dr. EGGER LEÓ és EGGER I. Budapest, VI., Révai-u. 12.

Kapható Zalaegerszegen: Bertha Kálmán, Hrabovszky Rezső, Kaszter Sándor, Dr. Kaszter Ödön; Sümegen: Kossa Gusztáv; Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszerárában.

Éljen!

Egger-mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Szőlőoltványok! Szőlővesszők!

Magyarországon egyik legmegbízhatóbb szőlőtelep a Molnár József szőlőtelepe Értarcván (Bihar-megye), hol mindenféle borfajok a legkorábban érő csemegétől, a legkésőbbben érőkig. Eguisit lugas és más különlegességek, valamint gyökeresített európai szőlővesszők a legjutányosabb árakban kaphatók. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. — Cim: Molnár József szőlőtelepe Értarcván, Bihar megye. — Sürgőncim ugyanaz.

!! LEGUJABB !!
Ha hegedülni

Wagner

a „Hangszer Király”

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában
Budapest, József-körut 15.

Képes árjegyzék ingyen! Képes árjegyzék ingyen!
Óvás: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Hirdessen Zalamegyében!

A vármegye legelterjedtebb hetilapja. Kérjen díjtáblázatot. Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal: (Telefon 76.)

Zalaegerszeg, Széchenyi-tér.

Biztos siker!!

Eladó!

Wlassits Gyula utca 53. számú ház, hozzátartozó udvar, kert és melléképületekkel együtt szabadkézből eladó.

A ház 3 utcai, két udvari szobából, 2 konyhából, 2 éléskamrából s a szükséges mellékhelyiségekből áll. — Az udvaron 6 lóra istálló.

Ugyancsak eladó egy hold szőlőből és egy hold gyümölcsből álló hegyi birtok a rajta fekvő épülettel együtt.

Bővebb értesítés nyerhető

a háztulajdonosnál
Wlassits-utca 53.

FARAGÓ BÉLA magpergető gyáros cégnek a csuszólapi dülőben levő kertje

kisebb darabokban

bérbe lesz adva.

Akik ezen jól művelt, trágyázott földből bérbevenni akarnak, jelentkezzenek mielőbb a Magpergető gyárban.

Legolcsóbb
beszer-
zési forrás!

Vas-, szerszám-, vasalás-, fűszer-, festék-, cement-, kőszén ke-
reskedés. — Állandó raktár különféle kerítés, sodrony fonatok,
tüskés sodronyok, varrógépek, kerékpárok, gazdasági gépek,
vadászfegyverek, forgópisztolyok, takaréktűzhelyek különféle ki-
vitelben, építkezési anyagok és különféle fedéllemezekből. —

:: A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri ::

HORVÁTH IMRE kereskedő ::
ZALAEGRSZEG ::

Telefon 54. sz.

Nagy mű-
és fegyver javító
:: műhely! ::

A BUDAPESTI ASZTALOS IPARTES-
TÜLET VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ
BUTORCSARNOK
és hitelszövetkezet

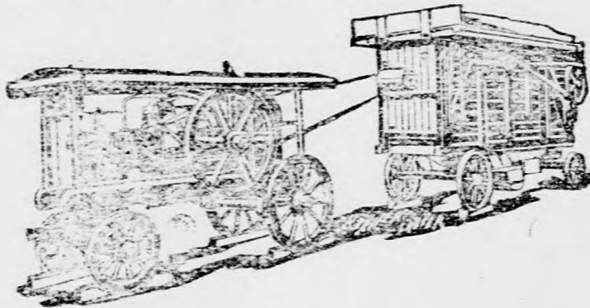
az orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, 12 éve
fennáll, felhívja az n. é. butorvásárló közönség
figyelmét, a VIII. József-körut 28. Bérkocsis-
utca sarok, valamint IV. ker. Ferenciek-tere 1.
sz. (Királyi bérpalota) ujonnan átalakított
helyiségeiben

lakásberendezési kiállítás

megtekintésére, raktárunk, mely a legnagyobb
az országban, a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelű, művészek által tervezett és szakbizott-
ság által felülvizsgált butorokból áll. Teljes
lakásberendezéseket művészi tervek szerint
készítünk, minden darab jótállás mellett adatik el.

Legujabb rendszerű

BENZIN MOTOROK
BENZIN LOCOMOBILOK
BENZIN MAGÁNJÁRÓK
TELJES CSÉPLŐKÉSZLETEK
NYERSOLAJ MOTOROK
SZIVÓGÁZMOTORTELEP

Teljes jótállás. — Kedvező fizetési
feltételek. — A motor kezelésébe
díjtalan kioktatás. Árjegyzék ingyen.

Márkus és Lakatos

Budapest, V., Dávid-u. 15.

“Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt meg-
tanulhat rajta játszani.
A „Varázsfuvola” rend-
kívül kellemes, 20 acél
trombitahanggal és 4
erős bőgővel van el-
látva. Diszes kivitelben,
kottafüzettel, dalokkal.
tokkal ajándékkal együtt
csak 4 korona.

Csakis Vagner „Hang-
szer-Király” ország-
szerte elismert legol-
csóbbhangszeráruházá-
ban kapható, Budapest,
József-körut 15. — Gyors-
javító műhely. — Kérjen
fényképes hangszerár-
jegyzéket.

„Styria-Universal”

Kötőgépek

egmunkálnak finom és vastag-
szálú pamutot ugyanazon gépen
Árjegyzék ingyen. Részletre is

STYRIA-kötőgépgyár, Graz, Ill.

Ügynökök kerestetnek.

25000 óra! Egy darab 2-50 K

Legujabb párizsi fazon, 36 óráig jár. Prima 18
karátos aranyozás. Az aranvtól nem lehet meg-
különböztetni. 3 évi jótállás. 1 drb. 2-50 K 2 drb.
drb. 4 K 80 f. 5 drb. 11 K 30 f. Párizsi arany-
zott lánc. Legujabb fazon 50 f. 3 drb. 1 K 25 f.
Nincs kockázat. Nem megfelelőért pénz vissza!
Megrendelhető utánvétellel:

Kapelus A. Krakau. (Öestr.)

Dietelgasse 57—1115.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!

SIKOTA

fűszer és csemege különlegességi
üzletében

**Idény áruk redukált árak
mellett:**

- Koestlin-féle teasütemény . . . . .
- Déligyümölcsök . . . . .
- Friss gyümölcs, narancs, citrom, fajalma
- Francia gyümölcsök cukrozva . . . . .
- Gyümölcs izek kimérve és üvegben . . . . .
- Főzelék conservek, tiroli áru . . . . .
- Champion Gomba üveg és dobozban . . . . .
- Tinóru gomba, lengyelországi kimérve . . . . .
- Francia saláták üvegben . . . . .
- Zneimi ugorka üvegben . . . . .
- Laibachi savanyu répa kimérve . . . . .
- Akác méz üvegben . . . . .
- Csemege cukorkák és deszertek . . . . .
- Bensdorf Amsterdam Cacaó . . . . .
- Bel- és külföldi likőr különlegességek
- Aspik fehér és vörös, Mayonnaik . . . . .
- Sardiniák és conservek . . . . .
- Pácolt halak . . . . .
- Gyermek tápszerek . . . . .
- Sajt különlegességek . . . . .
- Francia mustár üvegben és kimérve . . . . .
- Leibzigi mézes bábok . . . . .

Naponta vidékre postai és vasuti szét-
küldés!

Kívánatra versenyképes részletes árjegyzéket
küldök!

Naponta friss érkezésű hideg felvágott
és bécsujhelyi tormás kalbász, debreceni
hentes különlegességek!

ZALAEGRSZEG,
Kossuth-utca 22. sz.

Telefon 51.

A „fekete kutya”-hoz

**Csemege borok — országos minta
pince.**

Tokai aszu	05	4:40
Balaton rizling	07	1:90
Balatonmelléki	07	1:80
Mori cserjő	07	1:90
Ménesi zörös	07	2:40
Flandorfer udvari pince:		
Mori	07	2:—
Somlai	07	1:50
Neszmélyi	07	1:50

10 üveg vételnél árendemény!

Törley és Animó pezsgő, Spanyol borok,
magyar és francia cognac.

Tea rumok.

— Jóságért kezességet vállalok. —

1 liter	2:40, 2:80, 3:20, 4:—, 6:80
1/2 „	1:20, 1:40, 1:60, 2:20, 3:60
1/4 „	—80, —90, 1:10, 1:20, 2:20

Sütemények

— diszes dobozokban —

1 drb	55 drb	válogatott sütemény	1:—
1 „	115 „	„	2:—
1 „	120 „	„	3:—
1 „	85 „	„	1:50
1 „	150 „	„	4:—

Kugler utóda Gerbeand cukorkáinak főraktára. 1/2 kilogr. fadoboz cukorka 7.—, Valódi orosz tea k csomagban
::: 1 dutte 2—40, 1 dutt 1:20. — 1 darab Mignon sütemény 16 fillér. :::: 1 csg 1.—, 90, 80, 60 f, 1:20, 2:—, 1:60, 1, 2

Tahy R. Utóda (Kakas Ágoston) könyvnyomdája Zalaegerszegen.